

Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud první stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený mezitímní rozsudek potvrdil. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Odvolací soud právem považoval námitku promlčení, teprve v jeho řízení, nikoli v řízení soudu první stolice přednesenou za novotu podle § 482 c. ř. s. v odvolacím řízení nepřipustnou. Nelze tedy se jí obírat podle § 503 c. ř. s. ani v dovolací stolici. Dovolatelovo mínění, že námitku tuto může ještě vznést proti výši požadované náhrady, nemá opory v zákoně, na který se dovolatel ostatně ani neodvolává. Námitka promlčení zasahuje právě jsoucnost nároku, důvodnost její musí být tedy vyřízena při odděleném projednání (§§ 189 a 393 první odstavec c. ř. s.) žalobního nároku vzhledem k jeho důvodu, kdežto při jednání o výši nároku, předpokládajíc pravoplatné rozhodnutí mezitímním rozsudkem, bránila by jednání o námitce promlčení pravomoc mezitímního rozsudku (§ 411 c. ř. s.).

Čís. 8623.

Neupozornil-li právní zástupce klienta, kupujícího nemovitost, by nevyplácel kupní cenu, dokud prodatel nesplní svůj depurační závazek, jest mu práv náhradou škody do výše předčasně vyplacené kupní ceny.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1929, Rv II 180/28.)

Žalobci uzavřeli v kanceláři žalovaného notáře kupní smlouvu, již koupili od Leona U-a část stavební plochy za 17.730 Kč. U. se zavázal dáti na svůj náklad vymazati veškeré dluhy váznoucí na odprodané nemovitosti a zaplatiti dávku z přírůstku hodnoty. Koncipient notářův Dr. M. neupozornil žalobce, by nevypláceli U-ovi kupní cenu, dokud nebudou předloženy depurační listiny. Žalobci pak skutečně vyplatili kupní cenu U-ovi, nevyčkavše předložení depuračních listin. Dříve, než byla podána knihovní žádost o odepsání odloučené části nemovitosti, bylo vloženo na celou nemovitost zástavní právo pro pohledávku 200.000 Kč v pořadí poznámky zamýšleného zavazení, napotom došlo k exekuční dražbě, při níž vyšel vymáhající věřitel částečně na prázdno. Vymáhající věřitel zažaloval pak schodek proti žalobcům a spor vysoudil. Ježto prodatel neprovedl depuraci, domáhali se žalobci na něm depurace žalobou, již vysoudili, avšak útraty sporu byly nedobytnými. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalovaném notáři zaplacení 45.804 Kč 71 h jako náhradu škody, jež jim byla způsobena jednak tím, že je koncipient žalovaného neupozornil, by nevypláceli prodávateli kupní cenu, dokud nebudou předloženy depurační listiny, jed-

nak proto, že nebyl ihned proveden odpis nemovitosti. Podle údajů žaloby záležela škoda v tom, že žalobci museli nahraditi vymáhajícímu věřiteli schodek a útraty sporu, že zaplatili dávku z přírůstku hodnoty a že útraty vysouzeného sporu proti U-ovi byly nedobytné. Pro ces-ní soud první stolice přisoudil žalobcům celý zažalovaný peníz s 9% úroky, odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že ho uznal povinným zaplatiti žalobci jen 17.730 Kč s 5% úroky. Důvody: Jest přiznati důvodnost odvolání, pokud jde o právní posouzení. Jde o nárok z náhrady škody, pročez musí býti prokázán bezprávný čin škůdcův, škoda, příčinná souvislost mezi nimi a škůdcovo zavinění. Pokud jde o protiprávní čin spočíval v tom, že Dr. M. neupozornil žalobce, by nevyplácel kupní cenu, dokud nebudou předloženy depurační listiny. Procesní soud neposoudil však věc správně potud, pokud shledává protiprávní čin i v tom, že Dr. M. neprovedl knihovní přípis ihned vzhledem k zásadě publicity prozatím se všemi břemeny, ježto by nebyly zatížily koupenou část nová poznámka pořadí ze 24. června 1926 120.000 Kč, daňová pohledávka 48.500 Kč a poznámka řízení vyrovnacího. Leč s tímto názorem nelze souhlasiti. Kdyby byl Dr. M. ihned o odepsání koupené části zakročil, zůstaly tam po výmazu poznámky pořadí pro 150.000 Kč váznouti přec poznámky pořadí pro 20.000 Kč a 30.000 Kč. Když pak byly vl. č. 89 a 216 v exekuci dražbě prodány a banka vyšla naprázdno s částkou 35.249 Kč 15 h, ručila prodaná část za tento schodek, neboť podle §§ 53 a 56 kn. zák. mohlo býti vloženo právo zástavní v pořadí poznámek pořadí i proti žalobcům a od nich zaplacení schodku žádáno. V tomto směru nelze opožděné provedení zápisu pokládati za protiprávní čin. Důsledkem toho nemůže býti o protiprávním činu též řeč ani potud, že si nezjednal Dr. M. jistotu, jaké stanovisko zaujme banka, a přenechal opatření výmazních listin prodateli a že nechal smlouvu neprovedenu, čekaje na ona knihovní usnesení. I kdyby však tu byly tyto další protiprávní činy, není tu příčinné spojitosti mezi nimi a škodou, neboť žalobci by byli musili platiti schodek jako hypotékární dlužníci, i kdyby smlouva byla ihned bývala vtělena. Že žalobcům vzešla škoda tím, že vyplatili kupní cenu a že pak musili i jako hypotékární dlužníci platiti nepřevzaté dluhy, nemůže býti nejmenší pochyby, a rovněž jest jasno, že škoda je tu v příčinné souvislosti s vyplacením kupní ceny. Jest však otázkou, zda vše, co prvý soud pokládá za škodu, také škodou jest. A tu nelze souhlasiti s názorem prvního soudu, že všechny nároky, které žalobci uplatňovali a které jim prvním soudem byly přiznány, jsou škodou ze zavinění Dr. M-a. Škodou jest jen újma, kterou utrpěli žalobci tím, že je Dr. M. neupozornil, že kupní cenu nemají vypláceti, dokud není jisto, že bude moci pozemek býti odepsán bez závad. Kdyby byl, jak to bylo jeho povinností podle §§ 5 a 39 not. ř. a §§ 1297 a 1299 obč. zák. řekl, že žalobce nesmí kupní cenu vyplatiti, dokud nemá v rukou výmazné listiny, byli by si žalobci zadrželi kupní cenu tak dlouho, pokud neměli jistotu, že pozemek bude bez dluhů připsán. Jedinou škodou jejich je, že neopatrností Dr. M-a vyplatiti těchto 17.730

Kč a jen na náhradu této škody mají žalobci nárok. V tom je zahrnuta i dávka z přírůstku hodnoty, neboť žalobci, i kdyby bývaly výmazné listiny předloženy, mohli si zase na dávku zadržeti jen částku dávce odpovídající z celé kupní ceny. Proto je lhostejno, zda Dr. M. upozornil žalobce na dávku z přírůstku hodnoty, čili nic. Rovněž tak je tomu ohledně nároku na náhradu nákladů depuračních i depuračního sporu; i tu si mohli a měli žalobci zadržeti příslušnou částku ceny a žalovaný nemůže být zodpověden za tuto škodu. V příčinné souvislosti není škoda povstalá žalobcům nad těchto 17.730 Kč, pokud, chtějíce podržeti koupený pozemek, vedli spor jako hypotékární věřitelé s bankou a pokud ji zaplatili více než 17.730 Kč. To platí tím více i o vlastních útratách sporu. Kdyby nebyli vyplatili knihovní dluhy a nechali koupený pozemek prodati, utrpěli by jen škodu 17.730 Kč. Zaplativše více, učinili tak ve vlastním zájmu, poněvadž měl pro ně větší hodnotu pozemek, nyní jej cení sami žalobci, jak v odvolacím sdělení praví, na 75.240 Kč, a škodu přes 17.730 Kč způsobili si sami, lze-li o škodě vzhledem k nynější ceně pozemku mluvit. Názor odvolatelův, že škoda by mohla činiti jen 16.000 Kč, které žalobci složili, by bylo dáno výmazné prohlášení a že by bylo prohlášení to dáno bývalo, ale že si to zmařili žalobci sami, vzavše si složenou částku zpět, není správným, neboť žalobci neměli povinnosti k složení. To bylo povinností osoby škodu způsobivší. Nelze ovšem souhlasit s názorem odvolatelovým, že na škodě takto vzešlé mají spoluvinu žalobci, neboť žalobce nezavinil škodu, záležející jen ve výplatě kupní ceny hotovými, tím, že ji vyplatil, i kdyby byl přenechal, jak odvolatel tvrdí, opatření listin výmazných prodávajícímu. Škoda povstala jen tím, že Dr. M., věda, že není nemovitost čistá, neupozornil žalobce, aby kupní cenu vypláceli, dokud nebylo jisto, že může být koupený pozemek bez závad odepsán.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalobců.

D ů v o d y:

Žalobci dovolávají se z rozhodnutí odvolacího soudu číselně podle § 503 čis. 2, 3 a 4 c. ř. s., ve skutečnosti však jenom pro nesprávné právní posouzení. Uplatněné dovolací důvody vadnosti odvolacího řízení a rozporu se spisy neprovádějí po zákonu, neboť neudávají, v čem by řízení odvolacího soudu potřebovalo doplnění nebo nápravy, ani který skutkový předpoklad odvolacího soudu by byl v rozporu se spisy nebo neměl v nich opory. Výtky, že odvolací soud nepřevzal všechna skutková zjištění prvního soudu, takže jeho zjištění neposkytují úplný obraz skutkového základu sporu, jest jenom potud v souhlasu se spisy, že se odvolací soud nezabýval oněmi skutkovými okolnostmi, které s hlediska jeho právního nazírání byly pro posouzení sporu nerozhodné. Poněvadž, jak bude doličeno, byl spor po právní stránce odvolacím soudem správně posouzen, nemůže v tom, že nezaujal určité stanovisko k otázkám, zda Dr. M. upozornil žalobce na případné ručení za dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí a zda žalovaný obdržel

a přijal příkaz ke knihovnímu bezbřemennému odepsání koupených nemovitostí, býti spatřována neúplnost řízení. Neprávem vytýkají žalobci, že se odvolací soud vůbec nezabýval vlastním zaviněním žalovaného. Již první soud uznal správně, že žalovaný ručí za zavinění svého koncipienta podle § 1313 a) obč. zák., tedy jako za zavinění vlastní, takže bylo zbytečné zabývat se otázkou, zda se žalovaný provinil nedostatkem řádného dozoru na svou kancelář. Vlastní zavinění žalovaného by přišlo v úvahu jen, kdyby další příčinou žalobou uplatňovaných škod bylo kromě zavinění koncipienta Dr. M-a také ještě samostatné jednání neb opomenutí žalovaného. V dovolacím spise tvrdí sice žalobci přímé zavinění žalovaného, poněvadž prý i dodatečně trval na tom, že převzaté práce byly vykonány řádně, a že, přistouпив k dřívějšímu sporu žalobců s bankou jako vedlejší intervenient, uplatňoval ve prospěch žalobců, že banka byla povinna propustiti pozemek z práva zástavního. Avšak zdráhání se žalovaného uznati povinnost k náhradě škody a prodlení v jejím nahrazení byly jen důvodem k podání žaloby a k požadování úroků z prodlení, a činnost žalovaného jako vedlejšího intervenienta ve prospěch žalobců nemůže o sobě býti pokládána za jednání bezprávné a zavazující k náhradě škody. Další výtky, že bylo přehlédnuto, že, kdyby byl žalovaný ihned po sepsání smlouvy ze dne 21. června 1924 zažádal o připsání koupených pozemků žalobcům, nebyla by je postihla již pohledávka eráru 48.500 Kč, jež byla knihovně zaznamenána teprve 4. srpna 1924, že by pak banka po vnucené dražbě kmenové usedlosti byla obdržela z nejvyššího podání více o 11.862 Kč a byla by o tuto částku méně požadovala z pozemků žalobcům odprodaných, jest v rozporu se skutečností. Odprodej pozemku a opozdění jeho přípis žalobcům s přenesením knihovní pohledávky eráru neměl vlivu na rozvrh nejvyššího podání za kmenovou usedlost. Co erár z něho obdržel, obdržel ve výsadním pořadí, v knihovním pořadí zaznamenaná jeho pohledávka 48.500 Kč vyšla na prázdno. Posléze nelze žalobcům přisvědčiti ani v tom, že odvolací soud neměl snížit míru požadovaných a prvním soudem přisouzených úroků z prodlení z devíti na pět percent. Žalovaný nepřednesl sice v řízení před první stolicí výslovně námitku v té příčině, byla však obsažena v návrhu, aby žalobní návrh byl úplně zamítnut, proto bylo na žalobcích, aby prokázali požadovanou míru úrokovou po stránce věcné i právní. Jelikož žalobci ani netvrdili, že a proč jim přísluší vyšší úroky než zákonné pětiprocentní, bylo odvolání žalovaného v této příčině právem vyhověno. Bezpodstatné jsou i námitky proti právnímu posouzení, jehož se dostalo odvolacím soudem otázkám zavinění, příčinné souvislosti a výše škody. Zažalovaná škoda nebyla způsobena žalovaným, jeho koncipientem, nýbrž měla původ v odepření souhlasu banky k propuštění odprodaných pozemků z hypoteky a v majetkovém shroucení se odprodatele pozemků Leo U-a. Odvrátiti tyto vlastní příčiny škody, nebylo ani v moci ani úkolem žalovaného. Jeho povinností jako notáře sepisujícího z povolání a za úplatu listiny o soukromoprávních jednáních bylo podle § 1299 obč. zák. počítati s nimi a kupitele, pokud možno zabezpečiti. Zabezpečení nemohlo se státi jinak, než za-

držením kupní ceny až do provedení bezbřemenného knihovního přípisu koupených pozemků a do zaplacení nebo zajištění dávky z přírůstku hodnoty. Poněvadž žalovaný zanedbal tuto povinnou opatrnost, jest žalobcům zodpovědným za škodu vzniklou jim z jeho opomenutí, ale ručení jeho nepřesahuje výši kupní ceny, jež měla býti zadržena, tedy 17.730 Kč. Lichou jest námitka, že žalobci nebyli poškozeni o kupní cenu, poněvadž mají za ni pozemky, nýbrž že jejich škoda spočívá v dalších platech, které v celkové výši 45.804 Kč 71 h musili učiniti jako vlastníci pozemků. Tyto další jejich platy nebyly se zaviněním žalovaného v takové příčinné souvislosti, by mohl býti odsouzen k jejich náhradě. Nestalo se jeho vinou, že žalobci musili je učiniti, jeho zaviněním bylo jen, že předčasným vyplacením kupní ceny ušel žalobcům fond ve výši kupní ceny, ze kterého by byli svou škodu kryli. Když banka odpřela propustiti odprodané pozemky z hypotéky a zaplacení dávky z přírůstku hodnoty prodátem se stalo pochybným, což obojí žalobci zvěděli nejpozději v srpnu 1924, ještě před připsáním pozemku, mohli prostě odstoupiti od smlouvy, čímž by se byli vyhnuli dalším platům a obmezili svou škodu na vyplacených 17.730 Kč, za něž jim ručil žalovaný. Rozhodnuvše se podržeti pozemky a vykoupiti jejich držení dalšími hmotnými obětmi, jednali na vlastní vrub a nemohou činiti žalovaného zodpovědným za to, že při vnucené dražbě kmenové nemovitosti nedošla banka úplného zaplacení, dále, že Leo U. dávku z přírůstku hodnoty nezaplatil a stal se placení neschopným. Žalobci trvají arci v dovolání na tom, že notářovo zavinění spočívá také ještě v tom, že nezažádal i h n e d po sepsání kupní smlouvy ze dne 21. června 1923 o její knihovní provedení, nebo nezamezil aspoň poznámkou zamýšleného zcizení, by odprodané pozemky nebyly zatíženy dalšími břemeny. Toto opomenutí nemělo však na žalobcovu škodu vliv. Pokud jde o zaplacení dávky z přírůstku hodnoty, netřeba to zvláště dokazovati. Pokud jde o daňovou pohledávku eráru, jež byla ve výši 48.500 Kč knihovně zaznamenána teprve dne 4. srpna 1924, bylo již vytknuto, že tvrzení, že by bez jejího zajištění na odprodaných pozemcích banka byla z kmenové usedlosti obdržela více o 11.862 Kč, jest v rozporu se spisy a se skutečností. Jinou škodu, jež by byla v souvislosti s daňovou pohledávkou eráru, žalobci vůbec neuplatňují. Pokud jde o pohledávku banky, byla tato v den kupu na kmenové nemovitosti již zajištěna ve formě tří poznámek zamýšlených výpůjček v celkové výši 200.000 Kč, takže sebe rychlejší knihovní provedení kupní smlouvy nemohlo bez přivolení banky zabrániti, aby nebyla na odprodané pozemky přenesena. Dodatečný vklad práva zástavního pro pohledávku banky z úvěrních listin ze dne 7. července 1922 ve výši 150.000 Kč, o nějž bylo zažádáno dne 7. srpna 1924, byl povolen sice částečně v pořadí přednostní poznámky, která byla do výše 120.000 Kč knihovně zapsána teprve dne 24. června 1924, avšak tato poznámka byla pouhým obnovením poznámky zamýšlené zápůjčky 150.000 Kč, jejíž platnost prošla teprve dne 12. července 1924, takže banka, majíc knihovní výměry o všech poznámkách pořadí ve svých rukou, mohla dle své vůle celou svou pohledávku knihovně zajistiti na

pozemcích odprodaných žalobcům i v tom případě, kdyby byly bývaly hned dne 21. června 1924 od kmenové nemovitosti odepsány. Prodlením v knihovním přípisu pozemků žalobcům nebyly tedy zmírněny škody nynější žalobou uplatňované. Pokud dovolání odůvodňuje povinnost žalovaného k jejich náhradě i tím, že, kdyby prý byl žalovaný žalobce upozornil, že na koupených pozemcích vážnou dluhy a že nemůže hned provést připsání pozemků bez dluhů, nebyli by žalobci ani tyto pozemky ale ani současně koupený dům od manželů Sch. koupili, jest to zcela novým odůvodněním žalobního nároku, pro něž se nedostává potřebných skutkových zjištění, a které musí býti podle §§ 504, 482 a 513 c. ř. s. odmítnuto. Před soudem první stolice byl žalobní návrh opřen jenom o tvrzení, že žalovaný provedl svěřené mu sepsání kupní smlouvy a knihovní přípis koupených pozemků neodborně, málo pečlivě a pozdě. V rámci tohoto žalobního důvodu nemůže býti za škodu zaviněnou žalovaným uznána vyšší škoda, než činí předem vyplacená kupní cena.

Čís. 8624.

Činovníci spolku, podstoupivší neoprávněně jménem spolku závazek, ručí věřiteli, třebaž se věřitel mohl přesvědčiti, že nejsou oprávněni jednat za spolek.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1929, Rv II 321/28.)

Za pohledávku žalobcovu proti firmě H. a spol, zaručil se spořitelní a záloženský spolek v P. Záruční listinu podepsali za spolek Vojtěch M. a Alois J. Žaloba proti spolku o zaplacení dluhů firmy H. a spol. byla právoplatně zamítnuta, ježto záruční listiny nebyly řádně firemně podepsány, záruky nebyly spolkem usneseny aniž povoleny a jednání J-ovo a M-ovo nebylo spolkem dodatečně schváleno. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na Vojtěchu M-ovi a Aloisu J-ovi náhrady škody 34.393 Kč. Procesní soud první stolice přisoudil žalobci 11.690 Kč, o dovolací soud nevyhověl odvolání žalovaného, odvolání žalobcovu částečně vyhověl a přisoudil mu dalších 5.845 Kč. Důvody: Není prý správným názor první stolice, že žalující strana je na své škodě spoluvinná. Odvolání napadá tím patrně názor, že se žalující strana prohřešila tím, že, nenahlédnuvši do obchodního rejstříku a nepřesvědčivši se o tom, kdo jest k firmování spořitelního a záloženského spolku oprávněn, nepostupovala s opatrností pečlivého obchodníka. Odvolání má za to, že žalující straně nelze v tom směru nic vytýkati, poněvadž firma a obsah záručních listin nevzbuzovaly podezření a podle zásady cti a víry žalující strana mohla na ně spoléhati. Odvolání však přehlíží, že zásady náležité opatrnosti a cti a víry platí vedle sebe, že jedna druhou nevylučuje a nenahrazuje. Každý obchodník musí dbáti obou. Odvolání neuvědomuje si také správně podstatu opatrnosti. Ji jest rozuměti činnost, kterou si obchodník opatřuje podklad pro správné usuzování a jednání. Šlo o to, přesvědčiti se o správnosti záručních listin. O těchto měla si žalující strana utvořiti úsudek. Byly předmětem jejího